

Täby Kommun

Patientsäkerhetsberättelse 2019

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser

Information sammanställd av verksamhetschef, samordnande skolsköterska och psykolog.

Anna Thimgren tf chef central elevhälsa, Kajsa Nyman tf avdelningschef
skolutveckling och stöd.

2020-02-14

Innehåll

Inledning.....	2
Bakgrund	2
Ledning och ansvar för patientsäkerhetsarbetet	3
Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser	3
Vårdgivare	3
Verksamhetschef.....	4
Samordnande skolsköterska	4
Skolans ansvar	4
Skolläkare och skolsköterska.....	4
Skolpsykolog.....	4
Patientsäkerhet och rutiner	5
Rutiner för att identifiera risker i verksamheten	5
Rutiner för tillämpning samt utvärdering av metodbok	6
Rutiner för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet.....	6
Struktur för uppföljning/utvärdering	7
Uppföljning genom egenkontroll	7
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	8
Samverkan med patienter och närstående.....	8
Risicanalys och rutiner	9
Rutiner för att identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten:.....	9
Avvikelse	9
Hantering av klagomål och synpunkter.....	10
Resultat och genomförda åtgärder för ökad patientsäkerhet	10
Informationssäkerhet.....	11
Övergripande mål och strategier för kommande år	11
Bilaga 1	13

Inledning

Den centrala elevhälsan i Täby består av professionerna skolläkare, skolsköterskor, psykologer och kuratorer. I enhetens uppdrag ingår att säkerställa att varje kommunal grundskola i Täby har tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsans medicinska insatser lyder under hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och övriga delar av elevhälsans arbete styrs av skollagen (2010:800). Elevhälsans yrkesgrupper samverkar med landstingets hälso- och sjukvård, socialtjänst och ungdomsmottagningar vid behov. Den medicinska insatsen är en fortsättning på barnhälsovården och ska tillsammans med övriga elevhälsan stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Skolsköterskans uppdrag är att genomföra hälsosamtal i årskurs ett, årskurs fyra, årskurs sex (hälsocheck) samt årskurs åtta. Vidare ska skolsköterskan följa upp bevakningar gällande specifika elever, delta i elevhälsoarbetet på skolan och erbjuda enklare sjukvårdsinsatser. En viktig förebyggande insats är vaccinering mot olika sjukdomar. Psykologerna arbetar med insatser som i vissa fall lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) samt med arbetsområden utifrån andra rådande styrdokument och lagstiftning, som läroplan, allmänna råd och skollag (2010:800).

Elevhälsans arbete ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt bidra till att skapa miljöer som främjar elevers lärande, utveckling och hälsa. I uppdraget ingår även att samverka med skolans pedagogiska personal i det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbetet på skolan.

Bakgrund

SFS 2010:659, 3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap. 1 §

Täby kommun är skyldig att senast 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse som skall hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den. Patientsäkerhetsberättelsen ska stärka vårdgivarens kontroll över patientsäkerhetsarbetet och underlätta Inspektionen för vård och omsorgs (IVO) tillsyn. Berättelsen ska också utgöra en källa till information om vårdgivarens verksamhet för patienterna, vårdnadshavarna och övriga.

Av berättelsen ska bland annat framgå:

- Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår
- Vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerhetsarbetet
- Vilka resultat som har uppnåtts
- Ansvarsfördelning
- hur patientsäkerhet genom egenkontroll har följts upp och utvärderats
- information kring samverkan för att förebygga vårdskador
- information kring hur risker för vårdskador har hanterats (riskanalys)
- information kring rapporteringsskyldighet samt hur klagomål och synpunkter har hanterats

Elevhälsan är en författningsstyrd verksamhet, grundläggande bestämmelser finns i skollagen samt när det gäller insatser som utgör hälso- och sjukvård även i hälso- och sjukvårdslagen (1983:763) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I 4 kap. 3 - 4 § skollagen (2010:800) föreskrivs att man på skolenhetsnivå ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten. Det är rektor ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs. För de delar av elevhälsans insatser som utgör hälso- och sjukvård finns motsvarande krav på kvalitetsarbete i patientsäkerhetslagen (2010:659) – PSL – och Socialstyrelsens författningssamling. Där faller ansvaret för kvalitetsarbetet på verksamhetschefen.

Ledning och ansvar för patientsäkerhetsarbetet

SFS 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § samt SOSFS 2011:9 3 kap 10 §.

Täby kommun har från 1 januari 2019 utsett Kajsa Nyman för chef central elevhälsa och sedan oktober 2019 är hon tf chef för avdelningen skolutveckling stöd där enheten central elevhälsa ingår. Tf chef för central elevhälsa är sedan oktober 2019 Anna Thimgren. Kajsa Nyman har bibehållit ansvaret för den medicinska ledningsgruppen men delegerat det medicinska ledningsansvaret (MLA) till samordnande skolsköterska Mildred Limett.

Verksamhetschefen har som stöd en medicinsk ledningsansvarig skolsköterska och en medicinsk ledningsansvarig psykolog. Syftet med en medicinsk ledningsansvarig skolsköterska är att säkerställa att skolhälsovården håller god kvalitet, kvalitetssäkra vaccinationsprocessen, ansvar över medicintekniska produkter, säkra vårdkedjan/remisshantering mellan vårdgivare, ansvara för att kvalitetsssäkra dokumentation och journalföring samt att identifiera brister och avvikelser.

Syftet med en medicinsk ledningsansvarig psykolog är att säkerställa kvalitet och säkerhet i de psykologiska insatserna i form av till exempel psykologisk utredning, remittering och stödjande samtal, att identifiera brister och avvikelser, samt att det ska bli enklare för elever och föräldrar att anmäla felbehandling eller felbedömning. Målet är att bedriva en god och säker skolhälsovård där brister och avvikelser tidigt identifieras och förebyggs. Det ska finnas rätt kompetens och bemanning för att uppnå det som krävs utifrån ett patientsäkerhetsperspektiv. Det ska också finnas rutiner och riktlinjer för den psykologiska samt medicinska verksamheten i elevhälsan som lyder under hälso- och sjukvårdslagen. En annan viktig funktion är att se över och säkerställa lokalernas ändamålsenlighet utifrån skolsköterskornas och psykologernas behov vid samtal och utredningar.

I Täby kommuns centrala grupp för medicinskt ledningsansvar (MLA) ingår enhetschef, samordnade skolsköterska, skolläkare och psykolog. Gruppen har översyn över alla MLA frågor som rör skol- och elevhälsans verksamhet och arbetar efter ett eget årshjul för att garantera att alla rutiner följs och utvärderas.

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser

Elevhälsans medicinska insatser ska tillsammans med den övriga elevhälsan stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande (Skollagen 2010:800). Skolsköterskans uppdrag baseras på följande lagar och föreskrifter se bilaga 1.

Vårdgivare

Barn- och grundskolenämnden (BGN) är vårdgivare för den hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs inom skolhälsovården i Täby kommuns grundskolor. Det åligger vårdgivaren att tillse att ledningsfunktionen är så organiserad att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet i vården.

Vårdgivaren ansvarar, enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), för att verksamhetschef för de medicinska insatserna i elevhälsan utses. Vårdgivaren har anmälningsplikt till Socialstyrelsen om det finns skälig anledning att befara att skolsköterska eller skolläkare kan utgöra en fara för patientsäkerheten enligt Patientsäkerhetslagen (2010:659) 7§. Vårdgivaren ansvarar för att det finns ändamålsenliga lokaler för de medicinska insatserna i skolan, enligt HSL. Vårdgivaren ansvarar för sekretessen och rutinerna för journalföring i datajournal samt att eventuella brister utreds och åtgärdas.

Verksamhetschef

Verksamhetschefens ansvar och uppgifter regleras i HSL § 28 -30, SOSFS 1997:8 samt SOSFS 2008:14. HSL kräver att det inom all hälso- och sjukvård finnas en verksamhetschef som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Verksamhetschefen ansvarar för att alla medarbetare har rätt kompetens samt får fortbildning och kompetensutveckling utifrån yrkesprofession. Verksamhetschefen verkar för att det finns adekvat utrustning enligt HSL samt ansvarar för att bedriva en vård av god kvalitet. Verksamhetschefen är den person som såväl tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO), skolans personal samt elever och deras vårdnadshavare skall kunna vända sig till när det gäller frågor som rör verksamheten. Verksamhetschefen har det samlade ledningsansvaret och kan inte överlåta detta till annan befattningshavare. I de fall där verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdskompetens och därmed inte kan ansvara för diagnostik, vård och behandling måste det medicinska ledningsansvaret delegeras till skolläkare eller skolsköterska.

I Täby kommun är de medicinska ledningsuppdragen delegerade till skolläkare och samordnande skolsköterska. Där skolsköterska eller skolläkare anses ha åsidosatt patientsäkerheten ansvarar verksamhetschef på uppdrag av vårdgivaren för att det finns rutiner för utredning och eventuell anmälan till Inspektionen för Vård och Omsorg.

Samordnande skolsköterska

Samordnande skolsköterska arbetar på uppdrag av verksamhetschefen och stödjer denne i det systematiska kvalitetsarbetet. Samordnande skolsköterska arbetar även med processer, aktiviteter, rutiner och samverkansprojekt som utvecklar verksamhetens kvalitet. Samordnande skolsköterska deltar som sakkunnig i utvecklingsarbetet av det digitala journalsystemet ProReNata. Stödfunktioner inom patientsäkerhetsarbetet utgörs av SLL Vårdhygien och Smittskydd.

Skolans ansvar

Rektor ansvarar för skolenhetens verksamhet inklusive elevhälsan utifrån skollag. Rektor beställer och tillhandahåller psykologer, kuratorer, skolsköterska och skolläkare av central elevhälsa. Rektor ansvarar för att samordna elevhälsans insatser på skolan. Rektor har ett särskilt ansvar för elever som är i behov av särskilt stöd. För att kravet på god och säker vård samt patientsäkerhet skall kunna uppfyllas i elevhälsoarbetet ska rektor verka för att det finns ändamålsenliga lokaler enligt HSL.

Skolläkare och skolsköterska

Skolsköterskor och skolläkaren arbetar under eget yrkesansvar, enligt 6 kap. 2§ patientsäkerhetslagen och skall vara väl förtrogna med innehållet i Täby kommuns *metodhandbok för Skolhälsovård*. Riktlinjer för skolhälsovårdens basprogram, journaldokumentation, vaccinationer och andra åtgärder finns i Täbys metodhandbok.

Skolsköterskan ska ha specialistutbildning till distriktssköterska, barnsjuksköterska eller examen från skolsköterskeprogrammet. Skolläkaren ska ha specialistkompetens i barn- och ungdomsmedicin, allmänmedicin med barn- och ungdomskompetens eller barn- och ungdomspsykiatri eller skolhälsovård. Skolsköterska och skolläkare har, som all hälso- och sjukvårdspersonal, anmälningsplikt vid misstanke om barn som far illa, enligt SoL 2001:453, 14 kap.

Skolpsykolog

Enligt skollagen (2010:800) består elevhälsans verksamhet av medicinska, psykologiska, specialpedagogiska och psykosociala insatser. Elevhälsans insatser skall i första hand vara förebyggande och stödja elevens måluppfyllelse. Psykologens diagnostik, vård och behandling är att betrakta som hälso- och sjukvård och skall därför ledas av medicinskt

I ledningsansvarig/verksamhetschef HSL. Legitimerad psykolog har dokumentationsplikt. Övrigt inom psykologens insatser som inte att betrakta som hälso- och sjukvård, lyder under skollagen.

Patientsäkerhet och rutiner

SFS 2010:659, 3 kap 10 § p 1-2

För att säkerställa patientsäkerhet och öka patientsäkerheten används journalsystemet ProReNata som ständigt aktualiseras. Kontinuerliga avstämningsmöten sker med objektspecialist Jonas Eklund, samordnande skolsköterska och verksamhetschef. Ett omfattande arbete med att uppdatera och revidera den lokala metodboken för elevhälsans medicinska insats inleddes under 2019. Samordnande skolsköterska har följt upp patientsäkerheten genom journalgranskning och insamlande av data om skolsköterskornas lokaler och utrustning. De medicinska hjälpmedlen har kalibrerats enligt serviceplan.

Elev och vårdnadshavare har inbjudits till delaktighet genom hälsosamtal i årskurs ett då vårdnadshavare bjuds in till hälsosamtalen. Angående hälsosamtalen i årskurs fyra, sex och åtta informeras vårdnadshavare i förväg om att hälsosamtal kommer att genomföras och att de har möjlighet att ställa frågor gällande sitt barn kring tillväxt, utveckling och livsstil samt närvara om så önskas.

Rutiner för att identifiera risker i verksamheten

I ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för de psykologiska och medicinska insatserna i elevhälsan finns tydliga rutiner för arbetet med att rapportera, kvalitetssäkra, följa upp riskobservationer, tillbud eller vårdskador (enligt SOSFS 2011:9 3 kap. 2§)

Det digitala avvikelssystemet KIA används som verktyg där psykologerna och skolsköterskor dokumenterar skedda avvikelser och tillbud samt patientens eller vårdnadshavares klagomål och synpunkter digitalt. Informationen kommer direkt och på ett säkert sätt till verksamhetschef som genomför skyndsamt utredning och riskanalys tillsammans med samordnande skolsköterska eller psykolog, riskanalysen leder till åtgärd och uppföljning.

En övergripande uppföljning har skett i slutet av varje skoltermin genom en riskanalys av aktuell incident. Eventuella behov av åtgärder för att förebygga framtida avvikelser dokumenteras och återrapporteras till berörda aktörer. Alla inkomna avvikelser och klagomål återförs och diskuteras av identifierade.

Systemet KIA används av Täby kommun som kommunens avvikelssystem för personal att använda vid incidentrapportering. Under 2019 rapporterades 6 avvikelser. I slutet av november framkom i samband med en överlämning stora brister i medicinsk journalföring och dokumentation inom skolhälsovården.

I KIA handlade incidentrapporterna om:

- Felaktiga kontaktuppgifter i journalsystemet (1 avvikelse)
- Problem med säker förvaring av vaccin (1 avvikelse)
- Riskobservation hög arbetsbelastning (1 avvikelse)
- Försvunnen post (1 avvikelse)
- Ej dokumenterat hälsobesök för en elev (1 avvikelse)
- Bristande journalföring (omfattande och berör flera elever)

Samtliga avvikelser utreddes och klassificerades som antingen en riskobservation eller ett tillbud. Nödvändiga åtgärder vidtogs i form av:

- Samtal med objektspecialist på journalsystem ProReNata för att säkerställa att rätt kontaktuppgifter finns.
- Inköp av nytt medicinskt kylskåp för att säkerställa säker förvaring av vaccin.
- Samtal med berörda för att se över arbetsbelastningen, åtgärder har genomförts för att minska arbetsbelastningen och omfattning av uppdrag.
- Se över posthanteringen
- Samtal med berörd skolsköterska gällande hälsobesök och journalföring som åtgärdade detta skyndsamt efter upptäckt och journalförde hälsobesöket.
- Under november 2019 identifierades brister i journalföring vid rutinkontroll. Utredning inleddes och samtliga journalposter journalförda av en medarbetare inom elevhälsans medicinska del kontrollerades. Den berörda medarbetaren stängdes under utredningen av från sitt arbete. Utredningen resulterade i åtgärder för att säkerställa en säker skolhälsovård. Berörda vårdnadshavare har kontaktats av skolläkare eller av samordnande skolsköterska. Den samlade medicinska bedömningen av ärendet har visat på 89 fall av dokumentationsbrister eller felaktigheter i journalföring. Den berörda medarbetaren har avslutat sin anställning i Täby kommun. Utredningen har föranlett att centrala elevhälsan sett över och förtydligat sina rutiner tex vid den pågående revideringen av metodboken, utökade rutinkontroller samt vid rekrytering och mentorskap för nyanställda skolsköterskor.

Rutiner för tillämpning samt utvärdering av metodbok

- Metodhandboken revideras regelbundet under ledning av skolläkare och samordnande skolsköterska.
- Skolsköterskor och psykologer rapporterar regelbundet förslag, önskemål och avvikelser till samordnande skolsköterska/psykolog/skolläkare/verksamhetschef.
- Samordnande skolsköterska implementerar och följer upp nya metoder och rutiner lokalt.
- Samordnande skolsköterska svarar för att säkra produktval, säker teknikanvändning och att utbyte av utrustning fungerar.
- Psykologerna ser årligen över sitt ledningssystem och tillhörande rutiner för att revidera och uppdatera.

Rutiner för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet

- Skolläkare/samordnande skolsköterska deltar i meritvärdering och i anställningsintervju vid nyanställning av skolsköterskor och skolläkare.
- Samordnande psykolog deltar i meritvärdering och i anställningsintervju vid nyanställning av psykologer.
- Samordnande skolsköterska och skolläkare ger individuell introduktion och uppföljning till nyanställda skolsköterskor.
- Samordnande psykolog ger individuell introduktion till nyanställda psykologer.
- Samordnande skolsköterska och skolläkare ansvarar för att identifiera ämnesområden aktuella för fortbildning.
- Samordnande psykolog ansvarar för att identifiera ämnesområden aktuella för fortbildning
- Skolsköterskor, skolläkare och psykologer förväntas delta i den yrkesspecifika fortbildning (kurser, möten, seminarier) som erbjuds av Skolhälsan samt delta i dess möten.
- Systemansvariga för datajournalsystemet ger kontinuerlig utbildning och uppföljning av IT-stödet för journalföring, till skolsköterskor, skolläkare och psykologer.
- Samordnande skolsköterska och samordnande psykolog ansvarar för att utbildning och uppföljning av IT-stödet för journalföring sker.

Några exempel på kompetensutvecklingsinsatser under 2019 är:

Organisationspsykologi med Annika Gistvall för psykologgruppen
Kollegialt lärande och handledning på psykologernas yrkesträffar.
Extern handledning för samtliga yrkesprofessioner.
Föreläsning av Anders Hansen i skärnhjärna
Föreläsning om NPF av Erik Donell
Ung i Roslagen – samverkan mellan norrortskommuner kring elevhälsa
MI - utbildning i motiverande samtal
Utbildning i audiometri för två skolsköterskor
Skolsköterskekongressen som ägde rum i Malmö vt-19 där två skolsköterskor deltog
Samtliga yrkesgrupper har fått utbildning i GDPR
Dietistföreläsning för att förebygga barnfetma
Föreläsning angående vaccinationer
Föreläsning om tobaksprevention
Utbildning för nya skolsköterskor där en nyanställd skolsköterska från central elevhälsa deltog.

Struktur för uppföljning/utvärdering

SOSFS 2011:9 3 kap. 2 § samt SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-2

Patientsäkerhetsarbete har bedrivits på organisationsnivå, gruppnivå och individnivå. Elevhälsans professioner deltar i skolornas elevhälsoteam där skolsköterska och psykolog deltar med sin specifika kompetens. Den medicinska och psykologiska journalen har formats med tanke på patientsäkerhet och lätthanterlighet. Frågor rörande elevers skolfrånvaro, fysiska och psykiska hälsa har engagerat och är prioriterade utvecklingsområden. De medicintekniska produkterna har kalibrerats enligt serviceplan. På individnivå har skolsköterskorna arbetat i enlighet med basprogrammet för hälsobesök i årskurs ett, fyra, sex och åtta. Elevuppföljningar och remittering till andra vårdinstanser har gjorts i enlighet med rutinerna i den lokala metodboken.

Skolsköterskor, skolläkare och psykologer deltar aktivt i patientsäkerhetsarbetet genom att följa basprogram, fastställda rutiner och metoder. De ska också samverka med landstingets hälso- och sjukvård, med socialtjänst och andra organisationer och myndigheter som arbetar för elevernas bästa.

Uppföljning genom egenkontroll

SOSFS 2011:9 5 kap. 2 § 7 kap. 2 § p2

Egenkontroll är systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem. För ökad patientsäkerhet har egenkontroll gjorts via journalgranskning av skolsköterskors dokumentation i ProReNata, lokaler och utrustning och via inkomna avvikelserapporter. Dokumentationen har jämförts med metodbokens rutin för basprogrammet. Resultatet visar att skolsköterskorna följer rutinerna för vilka parametrar som bör följas upp och dokumenterar detta. Egenkontroll under 2019 har främst bestått av loggkontroller från ansvarig för journalsystem ProReNata där inga avvikelser förekom. Granskningsrutiner avseende egenkontroll för psykologgruppen har implementerats och sedan 2019 finns det en ny arbetsmodell som föranletts av en internutbildning som genomfördes 2018. Under mars 2019 genomfördes en individuell egenkontroll för varje psykolog inom elevhälsan. Informationen som diskuterats var tagen både från inloggningskontrollen samt innehållet i de poster som skrivits när en patientjournal upprättas. Återkoppling gavs av samordnande psykolog direkt till de berörda.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 3 § p 3

Verksamhetschef, samordnande skolsköterska och psykolog inom Täby kommun har inom sina ansvarsområden ansvaret för arbetet med att åstadkomma och utveckla goda samarbetsförhållanden i den egna verksamheten samt med externa aktörer. Elevhälsans medicinska insats har under året haft samverkansmöte med barnhälsovården i Täby kommun. Frågor som behandlats är rutiner kring överrapportering och journalhantering mellan de två organisationerna. Skolsköterskegruppen har även träffat personalen på Ungdomsmottagningen för att dryfta gemensamma frågor kring elever i kommunen. Psykologerna har under året haft samverkan med den allmänna hälso-sjukvården i form av primärvård (första linjen) och med specialistvård i form av barn- och ungdomspsykiatri (BUP Täby). Psykologgruppen deltar och bjuder vid behov in till möten med Täbys vårdgrannar. Syftet med träffarna är bland annat att diskutera samverkansformer och få ökad kunskap om varandras uppdrag för att förbättra samverkan inom ramen för respektive myndighetsuppdrag samt att öka möjligheterna till att barn och unga får den hjälp de behöver. Möten sker i första hand med andra psykologer men även med andra professioner på enheterna. Vid samverkan måste gällande bestämmelser om sekretess följas

Samverkandeinsatser år 2019 inom skolsköterskegruppen:

BVC besök av samordnade skolsköterska och medicinsk ledningsansvarig för att se över rutinerna från förskola till förskoleklass.

Samverkandeinsatser år 2019 inom psykologgruppen:

Första linjen, med de tre mottagningar som verkar i Täby kommun.

BUP Täby

Föräldramottagningen föredetta Resursteamet

Samverkan med patienter och närstående

SFS 2010:659 3 kap. 4 §

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats strävar kontinuerligt efter samarbete med vårdnadshavare kring elevers hälsa. Utifrån ålder och mognad involveras eleven och samtycke till vård, undersökning och behandling sker muntligt eller skriftligt. Tolk används när behov finns. Flera av elevernas hälsoproblem är möjliga att åtgärda och påverka i skolan genom att skolsköterskan samarbetar med både med barnen och deras föräldrar. I skolsköterskans uppdrag ingår att arbeta hälsofrämjande i form av livsstilsintervention om kost, motion, skärmtid, sömnvanor, rökning, alkohol, droger med mera för att förhindra uppkomst av ohälsa som påverkar elevens möjligheter att uppnå kunskapsmålen för grundskolan. I årskurs 1 inbjuds vårdnadshavare att närvara och vara delaktig vid hälsosamtalen med eleven. Angående hälsosamtalen i årskurs 4, 6 och 8 informeras vårdnadshavare i förväg om att hälsosamtal/hälsocheck kommer att genomföras och att de har möjlighet att ställa frågor gällande sitt barn kring tillväxt, utveckling och livsstil.

Under hela skoltiden förs det en dialog mellan vårdnadshavare och skolsköterska då aktuella frågor kring sjukdom och hälsa rörande deras barn uppstår.

Inga synpunkter har inkommit gällande samverkan med elever eller vårdnadshavare. Psykologgruppen anses ge ett bra bemötande till alla de kommer i kontakt med enligt gällande rutin för bemötande inom vården.

Risicanalys och rutiner

Enligt 6 kap. 4 § Patientsäkerhetslagen (2010:659) är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att rapportera risker för vårdskador och händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. SOSF: 2011:9, 5 kap, 1 §

Rutiner för att identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten:

För att identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten ska all personal inom elevhälsan identifiera och rapportera till verksamhetschef vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller om reglerna för patientsäkerheten åsidosätts.

- Skolsköterskor och skolläkare identifierar och rapporterar till samordnande skolsköterska och verksamhetschef vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller tillbud.
- Samordnande skolsköterska gör tillsammans med skolsköterskor, skolläkare och verksamhetschef samt i förekommande fall rektor, en bedömning och riskanalys samt beslutar om relevanta åtgärder. Samordnande skolsköterska och skolläkare återför bedömningen till verksamheten lokalt.
- Samordnande skolsköterska och skolläkare aktualiserar till verksamhetschef om metoder eller rutiner behöver ändras i Metodboken
- Personal i skolhälsovården informerar verksamhetschef om reglerna för patientsäkerheten åsidosätts.
- Verksamhetschef och samordnande psykolog, och i förekommande fall rektor, gör tillsammans en bedömning och riskanalys samt beslutar om relevanta åtgärder.
- Samordnande psykolog återför bedömningen till verksamheten lokalt och ändrar i aktuella dokument om metoder eller rutiner behöver förändras.

Avvikelser

I verksamheten ska det finnas tydliga rutiner för att identifiera, dokumentera och rapportera negativa händelser och tillbud samt fastställa och åtgärda orsakerna och följa upp vidtagna åtgärders effekt. Skolsköterskor och skolläkare skall utan dröjsmål rapportera till samordnande skolsköterska och verksamhetschef händelser som har medfört vårdskada eller hade kunnat medföra vårdskada för elev i samband med vård och omhändertagande enligt (SOSFS 2005:28). Skolläkare ansvarar för att elev med vårdnadshavare informeras om händelsen, att de får beskriva sin upplevelse av händelsen samt uppmärksammas på möjligheten att själv kontakta patientnämnden. Skolläkare dokumenterar i skolhälsovårdsjournalen. Syftet med utredningen ska vara att så långt som möjligt klarlägga händelseförloppet och vilka faktorer som har påverkat det samt ge underlag för beslut om åtgärder som ska ha till ändamål att liknande händelser inte inträffar på nytt, eller att begränsa effekterna av sådana händelser om de inte helt går att förhindra. Samordnande skolsköterska sammanställer och återför resultatet från händelseanalysen till vårdgivaren samt redovisar årligen i patientsäkerhetsberättelsen.

Om vårdskadan är allvarlig ska vårdgivaren snarast anmäla den till inspektionen för vård och omsorg enligt Lex Maria. Rutiner för anmälan enligt Lex Maria när avvikelsetutredning visat på händelser som har eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada finns i metodboken. Skolläkare ansvarar för anmälningar enligt Lex Maria (SOSFS 2005:28) samt ansvarar för att elev med vårdnadshavare informeras om anmälan enligt Lex Maria. Informationen återges av skolläkare som också dokumenterar i skolhälsovårdsjournalen. Särskild blankett för anmälan av Lex Maria finns på Socialstyrelsens hemsida.

Det har inte funnits anledning att formulera någon Lex Maria-anmälan under 2019.

Skolhälans verksamhetschef, samordnande skolsköterska och samordnande psykolog har tagit del av inkomna avvikelser. I varje enskilt fall har en utredning genomförts och återkoppling med åtgärd har skett.

Hantering av klagomål och synpunkter

SFS 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §,

Uppstår klagomål eller synpunkter på vården ska den som framför klagomålet fylla i en blankett för anmälan av klagomål eller synpunkter. Inkommer klagomål ska även registreras i elevens journal. När blanketten inkommit ska ärendet handläggas som en avvikelse och därefter bedömas för att kunna fastställa lämplig åtgärd.

Kontaktuppgifter till skolans rektor och skolhälsovårdens verksamhetschef enligt HSL ska finnas lätt tillgängliga för elever, föräldrar, personal, samhällsorgan, organisationer och andra. Samordnande skolsköterska och skolläkare återför bedömningen till verksamheten lokalt. Samordnande skolsköterska och skolläkare aktualiserar till verksamhetschef om metoder eller rutiner behöver ändras i Metodhandboken. Personal i skolhälsovården informerar verksamhetschef om reglerna för patientsäkerheten åsidosätts.

Under året har det inte inkommit några skriftliga klagomål eller synpunkter till verksamhetschefen för Skolhälсан. Inga ärenden har inkommit från IVO, patientnämnden och ingen händelse enligt Lex Maria har rapporterats.

Resultat och genomförda åtgärder för ökad patientsäkerhet

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-3

För ökad patientsäkerhet har egenkontroll gjorts via journalgranskning av skolsköterskors dokumentation i ProReNata, lokaler och utrustning och via inkomna avvikelserapporter. Under året 2019 har allmänna åtgärder genomförts i syfte att öka patientsäkerheten i den psykologiska och medicinska insatsen inom elevhälsan. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för de psykologiska och medicinska insatserna i elevhälsan har uppdaterats. Syfte med ett eget ledningssystem för är att ge grundläggande förutsättningar för att säkerställa kvalitén på skolpsykologernas och skolsköterskornas arbete och att detta bedrivs på ett likvärdigt och rättssäkert sätt utifrån gällande styrdokument. Arbetet fortsätter under VT 2020. Utbildning av nyanställda skolsköterskor för att säkerställa kompetensen inom audiometer.

En fortsatt gallring och rensning har skett av psykologiskt icke uppdaterat testmaterial, i syfte att garantera patientsäkerhet vid bedömningar. Det sker en kontinuerlig uppdatering av iPads, som används vid bedömningar, för att säkerställa att all tekniskt utrustning och software fungerar rekommenderat.

Under 2019 har skolsköterskorna och psykologgruppen haft regelbundna yrkesträffar. Verksamhetschefen har närvarat i den mån det varit möjligt med syfte att lyfta och diskutera frågor rörande organisation, resursfördelning, yrkesroll och uppdrag samt behov av kompetensutveckling. I anslutning till yrkesträffarna har psykologgruppen infört en gemensam kollegial handledning för att diskutera ärenden och processer, vilket gynnar en likvärdig vård i kommunen.

Skolsköterskorna har haft regelbunden extern handledning (en gång per månad) med Pie Roch Norlund, leg. psykolog och psykoterapeut. Handledningen fortsätter under VT-20.

Psykologgruppen har haft regelbunden extern handledning (en gång per månad) med Peter Karlsson, leg. psykolog och psykoterapeut samt specialist i pedagogisk psykologi, med lång erfarenhet av att arbeta med handledning inom pedagogisk psykologi. Handledningen fortsätter under VT-20.

Utifrån elevhälsans uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevens utveckling mot utbildningens mål har en kompetensutvecklingsplan tagits fram och beslutats av verksamhetschef/enhetschef.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1§

Enligt gällande lag ska patientjournal föras vid vård av patienter (3 kap. 1 § patientdatalagen). Psykologer har skyldighet att föra patientjournal när de utför hälso- och sjukvård det vill säga när uppdraget syftar till att förebygga, utreda och behandla sjukdomar eller skador (1 § Hälso- och sjukvårdslagen, 1982:763). Regler om journalföring uppfylls väl i journalhanteringssystemet ProReNata som används i Täby sedan augusti 2016. Från och med införandet av ProReNata har samordnande skolsköterska och psykolog haft en kontinuerlig dialog med Jonas Eklund, objektspecialist och journalsystemansvarig, med syfte att förbättra ProReNata genom att ytterligare utveckla och anpassa befintliga strukturer. Både verksamhetschef, samordnande skolsköterska, samordnare för psykologgruppen samt representanter för andra yrkesgrupper träffas kontinuerligt på förvaltningsmöten för att utveckla ProReNata som journalsystem samt andra digitala tjänster. ProReNata används också för att ta fram statistiskt underlag som kan användas för utveckling av verksamheten. Ett grundligt arbete gjordes under år 2019 för att anpassa alla skolsköterskors samt psykologers rutiner för hälso- och sjukvård utifrån den nya GDPR dataskyddsförordning.

Övergripande mål och strategier för kommande år

Följande handlingsplan för 2020 avseende insatser har tagits fram med syfte att bidra till en ökad patientsäkerhet:

- Fortlöpande utvecklings- och förbättringsarbete av datajournalssystemet ProReNata i samråd med verksamhetschef och ProReNata objektsspecialist,
- Ökat fokus på journalföring och att säkerställa att journalföringen genomförs adekvat och patientsäkert
- Kontinuerlig kompetensförstärkning i psykologgruppen via kollegial handledning samt yrkesträffar gällande alla delar av ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete och patientsäkerhet: dokumentationshantering, journalföring, avvikelser, sekretess, arkivering med mera.
- Ökat samarbete med övriga yrkesprofessioner inom enheten för central elevhälsa för att öka det tvärprofessionella elevhälsoarbetet i Täbys kommunala skolor,
- Utökad samverkan med andra vårdinstanser som arbetar med barn och ungdomar i Täby kommun, t ex. verksamheter som tar emot barn och unga som visar tidiga tecken på att må psykisk dåligt (första linjen).
- Utbildning och ökad kompetens inom barnkonventionen

- Implementering av barnkonventionen i det systematiska kvalitetsarbetet och att säkerställa att skolhälsovårdens riktlinje, ledningssystem samt metodbok följer barnkonvention.

Till höstterminen 2020 kommer, för att särskilt säkra att skolhälsovården håller god kvalitet, samordnande skolsköterska utöka sitt uppdrag och arbeta heltid som samordnare för skolsköterskorna. Detta innebär att samordnande skolsköterska kan ytterligare underlätta och tillhandahålla stöd i det operativa arbetet samt underlätta vid ökad arbetsbelastning om sådant skulle uppstå.

Skolhälsovården ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Detta innebär att det finns ett ökat behov av specialisering inom aktuella områden. Aktuella områden är barns och ungdomars psykiska ohälsa, kost- bl.a. olika ätstörningar, fysisk aktivitet, sömn, alkohol, narkotika, sex och samlevnad. Eleverna i Täby skall erbjudas en likvärdig elevhälsa oberoende vilken skola de går i inom kommunen och i jämförelse med övriga kommuner i Stockholms län och i Sverige. En viktig strategi är att dokumentera avvikelser digitalt i kommunens KIA-system. Detta ger en mera strukturerad hantering av riskbedömning, åtgärder och uppföljning. För att tillhanda hålla stöd till rektorernas elevhälsoarbete utvecklas enhetens stöderbjudande till att omfattas av en mer tvärprofessionell karaktär och uppdrag.

Bilaga 1

- Skollagen 2010:800
- Hälsa- och sjukvårdslagen 2017:30 nytt datum
- Offentlighets- och sekretesslagen 2009:400
- Patientlagen 2014:821
- Patientdatalagen 2008:355
- Patientsäkerhetslagen 2010:659
- Lagen om register över nationella vaccinationsprogram 2012:453
- Socialtjänstlagen 2001:453 14 kap 1§
- Föräldrabalken 1949:381
- Utredning av vård skador SOSFS 2015:12
- Bedömning av om en hälso-och sjukvårdsåtgärd kan bedömas som egenvård SOSFS 2009:6
- Föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso-och sjukvården SOSFS 2008:14
- SOSFS 2011:11 Hälsoundersökning av asylsökande
- SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- SOSFS 2006:22 Vaccination av barn
- SOSFS 2005:28 Anmälningsskyldighet enligt Lex Maria
- SOSFS 2004:11 Ansvar för remisser för patienter inom hälso-och sjukvården, tandvården mm
- SOSFS 2000:1 Läkemedelshantering i hälso-och sjukvården